

Mekong đối mặt với các vấn đề an ninh nước sống còn

(Opinion: Mekong Faces Existential Water Security Issues)

Christopher Chen – Bình Yên Đông lược dịch

VOD – March 21, 2022

Một thuyền đánh cá đi trên khúc sông Mekong với các hố sâu và nơi cư trú rừng ngập nước được bảo vệ ở làng Kampong Cham tỉnh Kratie. [Ảnh: Andy Ball]

Đô thị hóa và suy thoái hạ tầng cơ sở đang đe dọa làm sáng tỏ triển vọng sinh thái và tài chính của Mekong – kể cả nguồn nước sạch của nó.

Nhiều nơi ở Bangkok, người dân thức dậy để thấy nước máy quá mặn không an toàn để uống trong tháng 2 năm 2021. Chính phủ bắt lực để pha nước mặn – theo sau trận hạn hán tồi tệ nhất ở Thái Lan trong 40 năm, dự trữ nước ngọt rất hiếm để được tiết kiệm.

Đây là một trong nhiều thí dụ của nước mặn xâm nhập ảnh hưởng các quốc gia dọc theo sông Mekong. Lưu lượng sông và lượng mưa thấp trong mùa khô làm cho nước mặn từ biển chảy vào sông, ảnh hưởng nông nghiệp, nuôi cá và sinh kế.

Trên 70 triệu người dựa vào sông Mekong như nguồn lợi tức và sinh kế. Cùng với nước mặn xâm nhập, họ đối mặt với mực nước giảm và gia tăng mất an ninh nước như là những ảnh hưởng cộng dồn của thay đổi khí hậu, phát triển đập và suy thoái môi trường.

Mặc dù các sáng kiến khu vực mới đây báo hiệu việc thúc đẩy đến sự tham gia sâu hơn về vấn đề, những thách thức an ninh nước sống còn trong khu vực Lancang-Mekong không được giải quyết đủ nhanh để chống lại thiệt hại đang giáng lên khu vực.

Nhiệt độ tăng vọt và điều kiện thời tiết hay thay đổi đang tạo thêm áp lực cho nguồn cung cấp nước đang cạn trong hầu hết các quốc gia Đông Nam Á (ĐNA). Các tiên đoán dài hạn cho thấy nhiều hạn hán nghiêm trọng trong tương lai, gây rủi ro thêm vì xâm nhập nước mặn.

Ở Việt Nam, Mekong thường trở mặn chỉ khoảng 1 tháng mỗi năm. Trong những năm gần đây, nông dân đã đối mặt với độ mặn ít nhất 4 tháng, một hậu quả của các đập ở thượng lưu, khai thác cát và thay đổi khí hậu khiến lưu lượng nước ngọt vào đồng bằng thấp hơn. [Lời người dịch: Các đập thủy điện trữ nước trong mùa mưa và xả nước trong mùa khô, vì thế chúng làm tăng lưu lượng trong mùa khô để đẩy mặn.] Độ mặn cao trong đất không thể trồng hoa màu và sản xuất để sống, tạo nên mất mát to lớn cho nông dân trong khu vực.

Vì đa số vùng ĐNA dựa vào việc sản xuất nông nghiệp để sinh sống, hạn hán và mất an ninh nước có ảnh hưởng quan trọng đến đời sống của họ.

Vào ngày 12 tháng 11 năm 2020, các quốc gia thành viên ASEAN [Association of Southeast Asian Nations (Hiệp hội các Quốc gia ĐNA)] đã thông qua Tuyên cáo về Tăng cường Thích ứng Hạn hán thứ 1st. Tuyên cáo kêu gọi hành động quan trọng, nhằm để nâng cao khả năng thích ứng và giảm nhẹ hạn hán trong khu vực, cũng như khuyến khích đường lối dài hạn chiến lược hơn để quản lý hạn hán.

ASEAN hy vọng rằng 2 tài liệu sẽ xây dựng phối hợp giữa nhóm và đối phó hữu hiệu với ảnh hưởng của hạn hán. Để đối phó với những thách thức an ninh nước ở Mekong, ASEAN cũng chánh thức tham gia với Ủy hội Sông Mekong (Mekong Rivers Commission (MRC)).

Người dân có phần trong Mekong đã cộng tác để đối phó với tình trạng khan hiếm nước, ô nhiễm nước, và các nguy cơ tai họa liên quan đến nước. Họ có thể học hỏi từ Singapore.

Chiến lược Bốn Vòi nước Quốc gia của chính phủ Singapore (lưu vực địa phương, nước nhập cảng, Nước mới, và nước khử mặn) đã giúp nước này xây dựng một nguồn cung cấp nước vững chắc, đa dạng và khả chấp mặc dù mật độ dân số cao của quốc gia và thiếu tài nguyên thiên nhiên.

Làm việc với đối tác ngoài khu vực cũng là một cách để đối đầu với mất an ninh nước. ASEAN có thể khuyến khích ràng buộc tốt hơn với các khối khu vực khác như Diễn đàn các Đảo Thái Bình Dương.

Các quốc gia ĐNA có nhiều cái chung với các đảo quốc Thái Bình Dương về tính dễ tổn thương địa dư và kinh tế. Tất cả đều quan tâm trong việc đối phó với các vấn đề an ninh nước.

Christopher Chen là một Phụ tá Nghiên cứu của Chương trình Viện trợ Nhân đạo và Cứu trợ Tai họa (Humanitarian Assistance and Disaster Relief (HADR)), Trung tâm Nghiên cứu An ninh Ngoại lệ (Non-Traditional Security Studies (NTS)) của Trường Nghiên cứu Quốc tế S. Rajaratman (S. Rajaratman School of International Studies (RSIS)), Đại học Kỹ thuật Nanyang (Nanyang Technological University (NTU)), Singapore.

<https://mekong-cuulong.blogspot.com/2022/04>

ĐẬP THỦY ĐIỆN STUNG TRENG 1,4 GW ĐƯỢC CHẤP THUẬN TRÊN NGUYÊN TẮC

(1.4GW Stung Treng hydropower dam okayed in principle)

Nov Sivutha – Bình Yên Đông lược dịch

Phnom Penh Post – 24 March 2022

Đập Hạ Sesan 2 trong tỉnh Stung Treng có khả năng sản xuất 400 MW điện.

[Ảnh: Hong Menea]

Chánh phủ đã đồng ý trên nguyên tắc một đập thủy điện 1.400 MW trong tỉnh Stung Treng được xây bởi tổ hợp địa phương Nhóm Công ty Hoàng gia (Royal Group of Companies Ltd. (RGC)) và Công ty Quốc tế Phú gia Trung Hoa (China (Cambodia) Rich International Co. Ltd.).

Theo một văn thư từ chủ tịch Kith Meng của RGC đến tỉnh trưởng Stung Treng Svay Sam Eang nhận được bởi Phnom Penh Post vào ngày 24 tháng 3, cố vấn kỹ thuật phụ trách nghiên cứu khả thi của Dự án Thủy điện Stung Treng, Công ty Kỹ thuật Hoa Đông (Huadong Engineering Corp Ltd.), đã yêu cầu tỉnh trưởng cho phép nhóm kỹ thuật thực hiện công tác như được dự trù.

Vào ngày 23 tháng 12, nhóm kỹ thuật của công ty kỹ thuật gửi 6 kỹ thuật viên đến tỉnh Stung Treng để chuẩn bị cho một nghiên cứu địa chất ở chân đập và sẽ khoan ở 27 nơi.

Bức thư lưu ý rằng dự án sẽ đòi hỏi một nhóm lên đến 20 chuyên viên, lên đến 40 nhân viên Cambodia và mất 6 tháng, từ tháng 1 đến tháng 6 năm 2022.

Eang gửi một bức thư vào ngày 6 tháng 1 đến các quận trưởng Thala Barivat và Borey O'Svay Senchey ra lệnh cho họ, cùng với các huyện liên hệ, hợp tác với nhóm công tác kỹ thuật của công ty kỹ thuật để làm cho công tác được dễ dàng.

Phát ngôn viên Bộ Hàm mỏ và Năng lượng và tổng giám đốc Năng lượng, Heng Kunleang, không thể liên lạc để xin ý kiến.

Phó giám đốc Hành chánh tỉnh Stung Treng và phát ngôn viên Men Kung nói với Phnom Penh Post rằng công ty kỹ thuật chỉ nghiên cứu tính khả thi của dự án. Ông làm rõ rằng đây không phải là nghiên cứu để xây dự án, chỉ là trường hợp nếu chánh phủ bật đèn xanh cho nó.

Nghiên cứu khả thi cho dự án thủy điện được thực hiện bởi công ty kỹ thuật ở 3 nơi của sông Mekong trong tỉnh Stung Treng.

Kung nói rằng nếu đập thủy điện 1.400 MW thành hiện thực, nó sẽ tạo an ninh điện cho khu vực và thêm công việc cho người địa phương “vì nó sẽ khuyến khích chuyển từ canh tác truyền thống sang canh tác thâm canh hiện đại. Ngoài ra, giá điện rẻ hơn ở trong nước thu hút thêm đầu tư,” ông nói.

Tỉnh Stung Treng đã có một nhà máy thủy điện, Hạ Sesan 2, có khả năng sản xuất 400 MW điện.

<https://mekong-cuulong.blogspot.com/2022/04>